

SPIS TREŚCI

DO CZYTELNIKA	5
I. FILOZOFIA — ŚWIAT MYŚLI I ŚWIAT ZNACZEŃ	9
Filozofia — słowo, od którego zaczęła się nauka	9
Filozofia jako budowanie światopoglądu	14
Nie ma filozofii bez ideologii	18
Czy filozofia może wyzwolić się od religii?	21
Dialektyka i metafizyka w drodze do prawdy	24
II. MATERIALIZM I IDEALIZM W SPORZE O SPOSÓB ISTNIENIA ŚWIATA	29
U Słupów Herkulesa	29
Naiwny materializm i żywiołowa dialektyka starożytnych	29
Intelektualizm etyczny i sprzeczności prawa	49
Świat z „Jaskini Platona”	61
Podwójne oczy Arystotelesa	71
Rzymskie ogrody rozkoszy	78
Świat, poza którym nie ma zbawienia	87
Augustyn i wspomnienie manichejskiego świata	87
Abelarda spór o treść pojęć ludzkich	96
Filozofia piaszków arabskich	101
Tomizm — nowe wskrzeszenie arystotelizmu	106
„Brzytwą Ockhama” — czyli jak najprościej	115

Obecność człowieka	119
Petrarka i laury humanizmu	119
Proces Savonaroli — „heretycka” pasja ludzi nowych	123
Przewrót kopernikański człowieka z Campo dei Fiori	129
Bacona metoda tłumaczenia natury	135
To, co nieokreślone, zostaje określone	143
Być i myśleć — czyli kartezjańskie wyzwanie rozumu	143
Spinozy teoria jedynej zasady materialnej	154
Don Kichot wśród filozofów	164
Wolteriańska epoka rozumu	171
Medytacja transcendentálna Kanta	178
„Samowładztwo rozumu” i „rewolta” Marksa	186
Heglowski świat idealizmu obiektywnego	186
„Świat jako woda i wyobrażenie” Schopenhauera	193
Biblioteka pozytywistyczna Comte’a	201
Spencer — umysł w przezroczystym systemie odbity	209
Ludzkie, nazbyt ludzkie słabości Nadczłowieka	216
Karol Marks wstępuje do „Klubu Doktorskiego”	222
III. MATERIALIZM I IDEALIZM W STARCIU IDEOLOGII XX WIEKU	229
Filozof, który „słyszał” potok życia...	229
Croce w krainie urzeczywistnionego piękna	234
Marzenie Santayany	239
Filozofia „sprawdzalnego” i „niesprawdzalnego”	246
Człowiek, dla którego prawda była zdarzeniem	255
Teilharda człowiek wieczny i człowiek historyczny	264
Egzystencjalna niemoc humanizmu	272
Idealizm w poszukiwaniu struktury	276
Mądrość i złudzenia neopsychoanalizy	281
Filozofia, która chciała być „krytyczną”	286
Filozofia człowieka w szponach technokratyzmu	294
Świat przyszłości Alвина Tofflera	298

Herold gorliwej opiekuńczości	305
---	-----

IV. MARKSISTOWSKA FILOZOFIA I PRZE- ZWYCIEŻENIE IDEALIZMU	311
--	------------

Marksizm i drogi poznania	311
--	------------

Co marksizm wniósł w rozumienie filozofii?	311
--	-----

Świat „w głowie”	316
----------------------------	-----

Odbicie materii i „świat odzwierciedlony”	323
---	-----

Praktyka i wartości, które zbudowały naszą cy- wilizację	328
---	-----

Miedzy językiem a realizowaną wizją świata	335
--	-----

Marksistowski materializm	343
--	------------

Świat nie bez właściwości	343
-------------------------------------	-----

Dialektyka — znaczy rozwój	345
--------------------------------------	-----

Prawa i zasady — czyli próba myślowego upo- rządkowania świata	348
---	-----

Dialektyka procesu społecznego	352
---	------------

Historyzm i nauka o społeczeństwie	352
--	-----

Alienacja ekonomiczna i wyzwolenie moralne	357
--	-----

Nauka o formacjach społecznych — klucz do rozumienia postępu	362
---	-----

Uspołecznienie i świat współczesny	367
--	-----

V. ODPOWIEDZI NA WSPÓŁCZESNE NIE- POKOJE	373
---	------------

Człowiek i cywilizacja techniczna	373
--	------------

Człowiek w cywilizowanym świecie	373
--	-----

Braki w „filozofii życiowej”	376
--	-----

Profilaktyka uzależnień technicznych	378
--	-----

Kształtowanie tzw. wyższej osobowości	379
---	-----

Dekalog „człowieka prostomyślnego”	381
--	-----

Co więc rokuje przyszłość?	382
--------------------------------------	-----

Przeżywanie sensu życia	384
--	------------

Psychologia wobec potrzeb społecznych	384
---	-----

Osobowość zintegrowana	385
----------------------------------	-----

Struktura: „Ja — Świat”	387
-----------------------------------	-----

Potrzeby podstawowe	388
-------------------------------	-----

Polityka sztuką celowego działania	390
---	------------

Zakres zjawisk i celów	390
----------------------------------	-----

Zarówno bodziec, jak i cel	391
Oczekiwania i pragnienia	394
Słowo „naród” — słowo „ojczyzna”	398
Słowo „ojczyzna”	396
Polska specyfika	397
Jacy jesteśmy, jacy być powinniśmy	399
Postawa aktywna	401
Refleksje końcowe	405
PRZYPISY	408